

2. Соболь, Роман Георгійович. Регіональне управління економічними процесами : дис... канд. наук з держ. управління: 25.00.02 / Соболь Роман Георгійович. - Х., 2005. - 207 с.
3. Сігайов А. О. Науково-методичні засади аналізу монетарних показників в перехідній економіці : автореферат дис... на здобуття наук. ступення д-ра екон. наук : 08.02.03 / Сігайов Андрій Олександрович. - К., 2004. - 320 с.
4. Лепушинський В. О. Науково-методичні основи оцінки результативності грошово-кредитної політики в Україні : дис. ... канд. екон. наук : 08.00.08 / В.О. Лепушинський Володимир Олександрович. - Суми, 2010. - 202 с.
5. Ветрова І. В. Правові основи реалізації грошово-кредитної політики Національного банку України : автореф. дис... на здобуття наук. ступення канд. юрид. наук / І. В. Ветрова. - К., 2007. - 19 с.
6. Монетарна політика Національного банку України: сучасний стан та перспективи змін / За ред. В.С. Стельмаха. - К. : Центр наукових дослід- жень Національного банку України, УБС НБУ, 2009. - 404 с.
7. Романова Т.В. Світовий досвід забезпечення зростання інвестиційного потенціалу регіонів в процесі реалізації державної економічної політики / Т.В. Романова // Проблеми глобалізації та моделі стійкого розвитку економіки : праці. конф., 24-26 бер. 2010 р., Луганськ / Гол. ред. кол. Рамазанов С.К. - Л., 2010. - С. 845-847.
8. Петрушевська В. В. □Фінансова політика попередження та ліквідації наслідків глобальної економічної нестабільності: закордонний досвід / В. В. Петрушевська // Проблеми економіки. - 2014. - № 1. - С. 31 - 36.
9. Крапівін О. В. Зовнішня політика країн Центральної та Східної Європи : навчальний посібник для студентів / [О. В. Крапівін, М. О. Володіна, А. М. Каракуц та ін. ; кер. авт. колективу О. В. Крапівін. - Донецьк, 2012. - 274 с.

Шляхи модернізації інформаційно-аналітичного забезпечення спеціальних підрозділів по боротьбі з податковою та економічною злочинністю

Важинський В.М., науковий співробітник наукової лабораторії з проблем кадрового забезпечення і діяльності ОВС ННІПФПМГБНГУ НАВС, кандидат юридичних наук

Протягом останніх років у нашій державі відбулися суттєві зміни в усіх сферах життя. Змінилися соціально-економічні відносини. Закон України «Про міліцію» у редакції 1991 року не відповідає сучасним реаліям і не в змозі ефективно регулювати правовідносини у сфері протидії правопорушенням та злочинності. За таких умов, вкрай необхідною постає питання реформування Міністерства внутрішніх справ України, структура якого сформувалася ще за радянських часів. Також потребують нових підходів надмірна централізація, мілітаризація, бюрократизм, авторитарно-дисциплінарна модель управління, що превалювали в управлінському механізмі українською міліцією.

Головним плацдармом, на якому розгортаються кримінальні баталії в Україні є економіка. Злочинність в сфері економіки досягла такого якісного рівня, що вона стала визначати характер і напрямки реалізації реформ не тільки в сфері економіки, а й в системі державного будівництва і правоохоронної діяльності. Зважаючи на актуальність цього питання, державі необхідно провести реформування системи органів міліції в поліцію із врахуванням європейського досвіду та стандартів. На нашу думку одним із найважливіших проблемних питань в реформуванні

системи органів міліції є створення сучасного підрозділу по боротьбі із злочинністю в економічній та податковій сфері, а саме: фінансової поліції.

Проблема створення ефективної системи інформаційно-аналітичного забезпечення правоохоронних органів України останнім часом дедалі активніше привертають увагу працівників, теоретиків та практиків.

Важливе значення для розробки заходів протидії злочинності має інформаційно-аналітичне забезпечення. Воно передбачає собою наявність інформації про стан, динаміку, структуру злочинів, вплив на злочинність соціально-економічного стану держави, діяльність суб'єктів запобігання злочинності. При цьому необхідно мати в своєму розпорядженні не тільки повну інформацію, а й інформаційно-аналітичний аналіз, який би відображав реальний стан економічної та податкової злочинності в Україні, та фактори, які призводять до їх виникнення. Нові умови сприяли створенню таких можливостей для злочинної діяльності у економічній та податковій сферах.

У даних видах злочинів з'являються більш складні та витончені способи їх вчинення, підвищується їх суспільна небезпечність. На нашу думку, особливе місце серед них посідає так звана «блокомірцева злочинність» - злочини, керівників банківських установ, різних комерційних фірм, державних службовців, тощо. Даний термін вперше використав в 1939 році американським кримінологом Е.Сатерленд, який став основоположником концепції економічної злочинності [1, с.45]. Такі злочини зазвичай мають інтелектуальний характер, а їх головними особливостями є: маскування під законну економічну діяльність; вміння злочинців пристосовуватись до нових форм і методів підприємницької діяльності; досконале володіння ринковою ситуацією; використання прогалин їхнього законодавства, яке регулює підприємницьку діяльність [2, с.58].

Тому, інформаційно-аналітичне забезпечення як протидія злочинності в Україні, виявлення і ефективне розслідування економічних злочинів є одним з актуальних напрямів діяльності правоохоронних органів, де існують проблемні питання.

У кримінологічній літературі і відомчих нормативно-правових актах використовують поняття «економічні злочини», «економічна злочинність», «злочини в сфері економіки», «злочини економічної спрямованості», які досить часто ототожнюються і використовуються як синоніми.

Дослідник О.Г.Кальман зазначає, що економічна злочинність - це сукупність умисних, корисливих злочинів і осіб, які їх вчинили, в сфері легальної і нелегальної економічної діяльності, головним безпосереднім об'єктом є відносини власності і відносини в сфері виробництва, обміну, розподілу і споживання товарів і послуг [3, с.141].

Економічні злочини, як вважає професор В.Т.Білоус – це передбачені кримінальним законом діяння у сфері економічних відносин, спрямовані на порушення відносин власності та існуючого порядку здійснення господарської діяльності [3, с.72].

Важливим напрямом діяльності держави в сучасних умовах є запобігання економічній злочинності в характері якої останнім часом

відбулися суттєві зміни. Зростає професійність та підготовленість злочинців, посилюється корумпованість.

Послідовно формування в Україні ринкової економіки, як не прикро, супроводжується погіршенням криміногенної ситуації у сфері оподаткування та господарської діяльності, створенням сприятливих умов для зростання рівня організованої злочинності у сфері економіки, що є одним з негативних соціальних явищ в державі.

Цю проблему у галузево-предметному плані висвітлювали вчені-юристи і економісти-практики фіскальних органів: В.І.Антіпов, М.І.Бажанов, В.П.Бахун, Е.О.Дідоренко, І.П.Козаченко, В.К.Лисиченко, В.В.Лисенко, В.Т.Маляренко, Д.Я.Семир'яненко, Л.А.Савченко, О.М.Розум, Л.Л.Тарангул, П.В.Цимбал та інші. Разом з тим, в даний час недостатньо вивчені питання підвищення ефективності функціонування інформаційно-аналітичного забезпечення правоохоронних органів у сфері боротьби з економічними злочинами в Україні.

Специфіка правоохоронної діяльності в сфері боротьби з економічними злочинами полягає в тому, що вона базується в основному не на фактах вчинення злочинів економічної спрямованості. Для констатації факту вчинення злочину необхідно спочатку виявити ознаки, що свідчать про це. Така принципова особливість вимагає використання в оперативно-службовій діяльності правоохоронних органів у сфері боротьби з економічними злочинами потужних аналітичних та прогностичних засобів, вивчення криміногенної обстановки і вироблення заходів щодо протидії економічній злочинності. Досить часто складність ситуації і відсутність необхідної інформації не дозволяє співробітникам правоохоронних органів приймати обґрунтовані рішення чи робити це вчасно. Тому ефективність їх діяльності багато в чому визначається рівнем їх інформаційно-аналітичного забезпечення, від якого залежить якість і своєчасність прийнятих рішень.

В даний час ефективному функціонуванню інформаційно-аналітичного забезпечення правоохоронних органів у сфері боротьби з економічними злочинами заважає організаційна роз'єднаність локальних баз даних, що створює перешкоди для належної взаємодії між підрозділами, тому що найбільш вразливим місцем боротьби з відмиванням «брудних» грошей є відсутність єдиної бази даних, необхідної інформації для прийняття адекватних дій з боку державних органів.

Найбільш значущими негативними чинниками тут є прогалини в теорії та методології організації інформаційно-аналітичної роботи, відсутність єдиної бази даних, неповнота інформації, що дозволяє виявляти складні схеми легалізації злочинних доходів, підготовки та вчинення економічних злочинів, які підривають економічну систему країни і ускладнюють прийняття адекватних заходів з боку державних органів.

Отже, одним із основних напрямків підвищення ефективності в діяльності правоохоронних органів на сучасному етапі є створення певної інформаційної системи яка забезпечить збір та аналіз необхідних даних для здійснення ефективного виявлення та розслідування злочинів в податковій та економічній сфері.

В процесі розвитку зазначеного напрямку необхідно визначити ряд проблем, які потребують негайного вирішення, а саме:

- відсутність кодифікованого нормативно-правового акту, та постійна зміна законодавства, що визначає порядок обчислення та сплати податків;
- відсутність загальної стратегії розвитку інформаційного забезпечення правоохоронних органів, певного досвіду та кадрового забезпечення;
- невідповідність та неузгодженість окремих інформаційних систем та їх програмного забезпечення, що в результаті виключає можливість взаємного обміну інформацією на всіх рівнях забезпечення.

Головними шляхами модернізації інформаційного забезпечення діяльності правоохоронних органів є: нормативно-правове забезпечення, створення та використання інформаційних систем; запровадження новітніх технологій та оновлення процесу обробки інформації; забезпечення інформаційного забезпечення на всіх рівнях територіальних підрозділів, створення міжвідомчої автоматизованої системи обміну інформацією; розробка відповідних програм навчання для працівників державних органів, які борються зі злочинами в податковій та економічній сфері, підготовка кваліфікаційних спеціалістів, а також постійне та своєчасне оновлення і поновлення інформацією баз даних.

Модернізація інформаційних систем та баз даних включає також діяльність щодо створення нових програмних комплексів відповідно до міжнародних стандартів та правил, що дозволять у разі необхідності швидко та безперешкодно отримати необхідну інформацію. Не має залишатись осторонь і питання стосовно покращення роботи між державним працівником та інформаційною системою, в контексті оптимізації такої «співпраці».

Маємо також і приділити увагу і забезпеченню безпеки інформаційних систем, тобто це проявляється у доступності не публічної інформації широкому загалу, захисту інформації від несанкціонованого знищення чи її зміни, обмеженні незаконного доступу та ознайомлення з базами даних не уповноважених на те осіб.

Не менш важливим кроком в процесі модернізації інформаційних систем є запозичення, аналіз та впровадження міжнародного досвіду. Потужні інформаційні мережі правоохоронних органів глобального характеру, на прикладі європейських країн, дають змогу правильно обрати шляхи розвитку та модернізації національних інформаційних систем.

Список використаних джерел:

1. Е.Сатерленд. Являются ли преступления людей в белых воротничках преступлениями/ Е.Сатерленд// Социология преступности: сб.-М.,1996.-С.45-59.
2. Кальман О.Г. Економічні злочинність і суміжні з нею поняття/ О.Г.Кальман// Проблеми законності. – 2002.-Вип.55.-С.133-141
3. Білоус В.Т. Координація боротьби з економічною злочинністю: [монографія]/ Білоус В.Т. –Ірпінь: Акад. держ. податк. служби України,2002.-449 с.

Прокурорський нагляд за проведенням допиту підозрюваного при розслідуванні економічних злочинів

Кучер В.О., здобувач кафедри правосуддя Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Допит підозрюваного при розслідуванні економічних злочинів як правило проводиться одразу після повідомлення про підозру, хоча КПК не